

PM

Datum 2023-04-24

Klassificering 4.2.6

Dnr RAÄ-2023-1389

Avdelning Kulturmiljöavdelningen

Anvisningar för revidering av riksintresseanspråk

Dokumentet beskriver arbets sätt vid revidering av riksintressen för kulturmiljövården, och vilka uppgifter som behöver lämnas till Riksantikvarieämbetet när länsstyrelsen tar fram ett förslag till revidering. Mer information om revidering av riksintresseanspråk finns på webbplatsen raa.se/riksintressen under rubriken "Revidering av riksintressen" och i Riksintressehandboken, bilagorna 4a och 4b.¹

I arbetet med revidering används Riksantikvarieämbetets kriterier för utpekande, avstående och annan revidering av riksintresseanspråk. Inled med att göra en bedömning av om anspråket uppfyller kriterierna.

I korthet är kriterierna följande:

- a) Riksintressant berättelse
- b) Helhetsmiljö
- c) Fysiska uttryck
- d) Regionala och lokala förhållanden
- e) Internationella åtaganden

Kriterierna a-c ska alltid vara uppfyllda, kriterierna d-e kan tillämpas vid behov.

Kriterierna finns närmare beskrivna på Riksantikvarieämbetets webbplats, se raa.se/riksintressen. Där finns bl.a. dokumentet "Kriterier för utpekande av riksintresseanspråk för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, med förklaringar".

Fältbesök

Börja med ett besök i fält, och bedöm hur väl riksintresseanspråket lever upp till kriterierna b) och c) om helhetsmiljö och fysiska uttryck. Båda kriterierna är obligatoriska, och om de inte uppfylls blir det tydligt redan här att en revidering behövs. Däremot behöver inte särskild uppmärksamhet ägnas åt kriterium a), riksintressant berättelse, i detta skede, eftersom det är kopplat till det samlade nationella urvalet.

¹ Riksantikvarieämbetet, 2014. Kulturmiljövårdens riksintressen enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Handbok med bilagor. Bilagorna finns här: [Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](http://Handbok%20f%C3%B6r%20kulturmilj%C3%B6v%C3%A5rden%20riksintressen%20|Riksantikvarie%C3%A4mbetet%20(raa.se))

Ett par exempel på frågor att ställa;

- Finns avläsbara fysiska uttryck i landskapet?
- Hör uttrycken ihop i ett kulturhistoriskt sammanhang?

Beskrivningstext i riksintressebeskrivningen

Nästa steg är att uppdatera riksintressebeskrivningen, som är det grundläggande planeringsverktyget för riksintressena. Motiveringen ska beskriva en helhetsmiljö, med ett utvalt huvudmotiv. Det ska finnas ett tydligt samband mellan motivet för anspråket och de fysiska uttryck som speglar motivet, samt mellan de olika uttrycken. Anspråket uppvisar då ett funktionellt historiskt system.

Riksintressebeskrivningen ska ge en samlad redogörelse för de kulturhistoriska värden (uttryck) som utgör riksintresseområdet. Samtliga uttryck som ingår i riksintresset ska anges, däremot inte sådana uttryck som saknar koppling till anspråkets huvudmotiv.

Textens längd kan variera beroende på komplexiteten i anspråkets kulturhistoriska innehåll. Använd Riksantikvarieämbetets ordlista för kulturhistoriska begreppsdefinitioner, bl.a. landskaps- och miljötyper. Ordlistan, anvisningar för hur riksintressebeskrivningar bör utformas och exempel på hur de kan se ut finns på raa.se/riksintressen, under rubriken "Revidering av riksintressen".

Fördjupningsunderlag

Vid revidering av komplexa riksintressen är det ibland lämpligt att ta fram fördjupningsunderlag, som förtydligar anspråkets kulturhistoriska värden och uttryck och deras sammanhang. Syftet med fördjupningsunderlaget är att ytterligare underlätta förståelsen för hur det ska tas hänsyn till riksintresset i den fortsatta samhällsplaneringen. Om fördjupningsunderlag tas fram ska fokus ligga på att illustrera och fördjupa de uttryck som anges i riksintressebeskrivningens text, med exempelvis bilder, kartor, pilar för siktlinjer och utblickar etc.

Checklista för att lämna förslag om revidering av riksintresseanspråk till Riksantikvarieämbetet

Nedan finns en checklista för vilka uppgifter som bör ges till Riksantikvarieämbetet, när länsstyrelsen lämnar förslag om revidering av ett anspråk.

<p>1. Uppgifter om riksintresseanspråket:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Anspråkets namn – ID-nummer – län – kommun
<p>2. Vad behöver ändras i riksintressebeskrivningen?</p>	<p>Anspråkets motivering: Ange om motiveringen behöver ändras och i så fall varför. Formulera förslag till en ny motivering som fokuserar på det utvalda kulturhistoriska sammanhanget (helhetsmiljön).</p> <p>fysiska uttryck: Ange vilka fysiska uttryck som ingår i anspråket och beskriv hur de hänger samman. De fysiska uttrycken ska ha koppling till motiveringen.</p> <p>geografisk avgränsning: Ange förslag till ny avgränsning på karta. Avgränsningen ska endast ringa in de fysiska uttryck som anges i beskrivningstexten. Buffertzoner ska inte förekomma.</p>
<p>3. Om förslag till avstående lämnas:</p>	<p>Ange varför riksintresset inte uppfyller kriterierna.</p> <p>Finns andra riksintressen i länet som återspeglar samma riksintressanta</p>



	kulturhistoriska utvecklingskede eller händelseförlopp? Om ja, ge exempel.
4. Om förslag om nytt riksintresseanspråk lämnas:	Ange varför riksintresset behövs och utforma ett förslag till riksintressebeskrivning enligt anvisningar på raa.se/riksintressen .
5. Information till kommun	Ange om dialog med eller information till berörd kommun genomförts i samband med att förslaget till revidering tagits fram.